

ՍԱԼԱՄԵՒԻ ԾԱԿԱՏԱԳԻՐԸ

Լիբանանի խորհրդարանի փոխնախագահ Ելիաս Պու Սաադ յայտարարեց, թե կառավարութիւնը ամբողջութեամբ բացկայ էր խորհրդարանական յանձնախուժերու թեսարկումներուն: Ան յոյն յատնեց, որ կառավարութիւնը այս հարցին կարեւորութիւն կու տայ պահպային: Ան ա-

ՊԵԼԿՈՐՈՏԻ ՎՐԱՅ ԱՐԻՒՆԱԼԻ ՅԱՐՁԱԿՈՒՄ

Ուսական «Ոխա Նովոպետի» լրատու գործակալութիւնը հաղորդեց, թե Ուրբանիոյ սահմանին վրայ գտնուող ոռոսական Պելկորոտ քաղաքին վրայ ուժրանական յարձակումին պատճառով ինկած է մեկ զոյ եւ կայ 13 վիրաւոր: Ուսական քանակը յայտարարեց, թե հետապնդած եւ սպանած է 70 ուժրանացի զինեալներ, որոնք կազմա-

կերպած են յարձակումը քաղաքին վրայ: Նոյն աղբիւր աւելցուց, որ Պահմութ կամ Արթիոմովս քաղաքը կորսուցնելե ետք, ուժրանական իշխանութիւններ թիրախ կը դարձնեն ուսւ քաղաքացիներու: Բանակը օգտագործած է սահմանապահներու չղկատներ, օղու եւ հրետակի՝ սպանելու եւ երկրն հեռացնելու համար ուժրանական շղկատներու:

Միւս կողմէ, ուսական լրատու գործակալութիւնը յայտարարեց, թե դատարան մը միշտէ 30 օգոստոս երկարածագ է «Ուլու Մթիթ ճուղինը»ի թղթակիցին ձերքակալութեան ժամկետը: Այս ամբաստանուած էր լրատեսութիւն կատարելու յանցանքով:

ԵՐՈՊԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՕԺԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆ

Երոպական նիութիւնը որոշեց 1,5 միլիար երոյի օժանդակութիւն տրամադրել Ուրբանիոյ: Այս մեկը մաս կը կազմէ 2023 տարուան օժանդակութեան, որուն գու-

մարդ պիտի հասնի 18 միլիար երոյի: Այս օժանդակութիւնը կառավարութեան ծախշին համար է: Նաեւ առողջապահութեան, կրթական մարզին եւ բնակեցումին համար է: Օժանդակութենեն մաս մըն ալ պիտի տրամադրու նորոգելու համար մեծ վնաս կրած երկրին ենթակառոյցը:

ԱՄ ՊԻՏԻ ՕԺԱՆԱԿԵ ՍՈՒՏԱՍԻՆ

ԱՄՆ-ի արտաքին գործերու նախարար Անդրոնիկ Պիլիսը յայտարարեց, թե իր երկիրը կը մուածէ 245 միլիոն

տոլարի մարդասիրական օժանդակութիւն դրեւ Սուտան է կարգ մը դրացի երկիրներ, կարենալ դիմագրաւելու համար պատերազմին պատճառով սկսած աղետը: Ան նաեւ յայտարարեց, թե պատժամիջոցներ պիտի գործադրուին այս կողմին դեմ որ կը խախտ զինադրու:

ԻՐԱՆԵԱՆ ՍՊԱՌՆԱԼԻՒԹ

Քաթարի «Ալ Ժազիրա» պատկերասփիւթ կայանին տրուած հարցագործի մը ընթացքին, իրանցի պատաս-

ԵՐԵԶ ՉՈՅ ՍԻՆՃԱՐԻ ՄԵԶ

Երաքեան թիւրտիստանի հակաահաբեկչական ծառայութիւնը յայտարարեց, թե թիւրտիստանի աշխատարական կուսակցութենեն կամ Փ.ք.ք. Են երեզ զինեալներ սպանութեան, երբ թրական անդաշու թշոյու սարք մը ոմակոնծեց անոնց գտնուած վայրը հիւսիսային հրաքի մէջ: Յարկ է նշել, որ Թուրքիա թիրախ կը դարձնէ կուսակցութեան եւ սուլիական-քրտական ժողովուրդի պաշտպան ջոկատները, զանոն համարելով ահաբեկչներ:

ԱՐՑԱԽԻ ՆԱԽԱՎԳԱԿԻՒ ՈՒՂԵՐՁՈՐ

Արցախի Հանրապետութեան նախագահ Արայիկ Յարութիւնեան ուղերձ յիած է ներքին եւ արտաքին մարտահրաժեներու մասին:

Ան յիշեցուած է 163 օր ի վեր շրջապատուած Արցախի մասին: Արցախի ժողովուրդը կը պայքարի իր նախնիներու սուրբ հողը պահելու համար: Շրջապատումը կը վնասէ Արցախի ժողովուրդի ամենատարրական իրաւուսերուն: Ասրպէյանի կողմէ կայ ցեղային զտումի քաղաքականութիւնը շարունակելու սպառնալիք, զինուրական ուժի օգտագործումով:

9 Նոյեմբեր 2020-ի ստորագրուած յայտարարութեան մէջ Արցախի ժողովուրդի պայահովութեան ուսական երաշնիիքի լուրջ ճեղում կայ: Ուսւ-ուժրանական պատերազմին պատճառով Կովկասի մէջ կը նկատուի լարուածութեան ած: Կը նկատուի միշագագային իրաւակարգի շարունակական թուլացում եւ ծախողում՝ պաշտպանելու Արցախի ժողովուրդի մակային իրաւուսերու: Միշագային դատարանին կայացուած օրոշումները չեն գործադրուիր:

Կը նկատուի Հայաստան-Ասրպէյան յարաբերութեան բարեւատմի ճամբուն վրայ Հայաստանի դիրքի թուլացում եւ Արցախը Ասրպէյանի կազմին մէջ ճանչնալու քայլեր:

Թուելէ ետք այս գործուները, նախագահը Արցախի քաղաքիներուն կը ուղարծ է յօւսահատելու եւ ծառայութիւն Արցախին մէն բռուսոց դառնայուվ: Անընդնւելի է ամեն յայտարարութիւն, որ կ'անտես Արցախի ժողովուրդի ինքնորոշման իրաւուսը: Արցախի ընաւ չե են կրնար ըլլալ անկախ Ասրպէյանի մաս: Այդ է ժողովուրդին կամքը: Այդ կամքը կատարելու համար հայերու կողմին կան միշագային կողմեր, որոնք պիտի օժանդակեն այս պայքարին:

Իր ուղերձի աւարտին, նախագահը Հայաստանի քաղաքացիներուն, Սիխութի հայութեան եւ Ուսիի հաշուածեան նախագահ Վկատիմիր Փութինին կու ուղարծ յարգելու Արցախի ժողովուրդի ինքնորոշման իրաւուսը: Անընդնւել ամեն ճետով:

ԿԱՇՓՐՈՍԻ ԾԱՅՅ ՆՈՒՅԱՅ

Ուսական բնական կազ արտադրողու «Կաշփրոս» ընկերութիւնը յայտարարեց, թե 2022 թուականին ընկերութեան եկամուտը նուազած է 41,1 առ հարիւ համե-

մատուեամբ, հասնելու համար 1,226 հազար միլիար ուղարկի: Ըստ նոյն տեղեկագիրին, արտադրութիւնը նուազած է 20 առ հարիւ հասեմատութեամբ, հասնելով 412,6 միլիար խորանարդ մեթրի: Ընկերութեան տուրտեամբ որոշեց այս տարի շահաբաժնի չբաշխել բանտեսումներու տերերուն: Այս քայլը պատճառ դարձաւ, որ ընկերութեան բանտեսումնի գինը նուազի 4 առ հարիւ հասեմատութեամբ:

ԲԱԺՆԵՏՈՍՄԵՐՈՒ ԾՈՒԿԱՆ

Միացեալ նախանդերու նախագահ ճո Պայտըն շարուսակեց բանակի գոնկերսի Ներկայացուցիչներու պատճի հանրապետական դեկապար Մաքարութիւնը հետ, փորձելով հասնի համաձայնութեան մը՝ երկիրը փրկելու

վայելելու: Ասոնք շրջագայեցան մզկիթի շրջագակին մէջ ու հրեական աղօթք կատարեցին: Այս արարքը անոնք կը կատարեն օրական դրութեամբ, բացի Ուրբար եւ Շաբաթ օրերն:

ԱՐԿԱԾ ՍՊԻՏԱԿ ՏԱՆ ՄՈՏ

Միացեալ նախանդեակը յայտարարեց, թե ըննութիւնը կատարուի այս վարորդին հետ, որուն թեռնակառը բախած է Սահմանական տառապատճեամբ բանտեսումներուն: Նոյն ադրբեյ չեն վարորդին դարձնելու համար:

ԱԻՐԱՆ ՍԵՉԱՅԻ ՄԱՐՈՒՄ 50-ԱՄԵՎԿԻՆ ԱՌԻԹՈՎ

Փոքր տարիքես փափաք ունեցած եմ հանդիպելու հյուրականութեան, գրականութեան, երաժշտութեան, նկարչութեան եւ գիտական մարդկերու մէջ իրենց նուաճումներով եւ ստեղծագործութիւններով։ Ինծի համար մասնաւոր կարեւորութիւն կը ներկայացնէր անոնց հետ ստեղծուած կապը հրապարակային միջոցառումներու, դասախոսութեանց թէ համագումարներու ընթացքին։ Պատասեկան օրերուս Լիբանան կ'ապրէր գրագիտուիի Սիրան Սեզան, որ նաեւ իմբագրապետուիին եր հայ կը նշանական միակ թերթին՝ «Երիտասարդ Յայուիի»-ին։ Մեծ փափաք ունեի ծանօթանալու իրեն հետ ներկայ ըլլալով իր հրապարակային Ելոյթներուն։ Առաջին արիթը ներկայացաւ ինծի, երբ Սահակեան Բարձրագոյն Վարժարանի Տիկնանց Յանձնախումբը կազմակերպած էր Մայրերու Օրուան տօնակատարութիւն մը այդ օրերու ամենաժողովրդական հանդիսարանիներէն նկատուող՝ Նոր Յաճնոյ Սահակեան Վարժարանի սրահին մէջ։

Օրուան բանախօսն էր Սիրան Սեզա, որուն համբաւը մեկտեղած էր մեծ թիւվ հայուհիներ միջին եւ երիտասարդ սերունդն: 1954 թուականի Մայիսեան Կիրակի կեսօրէ վերջ մըն էր, երբ երեց քրոջ հետ մեծ ոգենորութեամբ ներկայ եղայ այդ հանդիսութեան: Սուտքին դպրոցական աշակերտուհիներ ծաղիկ կը նուիրեին հրաւիրեալսերուն: Սրահի առաջին կարգին վրայ նստած էին երեց սերունդի հայ մայրեր եւ մեծ մայրեր, որոնք պիտի մեծարութիւն որպես պատույ մայրեր: Յանդիսութիւնը ընթացք առաւ բացման խօսքով եւ գեղարուեստական յայտագրով: Դպրոցի սան-սանուիհիները մօր նուիրուած երգերով եւ արտասանութիւններով սքանչելի մթնոլորտ մը ստեղծեցին: Յանդիսավար տիկինը ապա ներկայացուց օրուան բանախօսուիհին: Տիկին Սիրան Սեզա ծափահարութիւններու տարափին տակ բեմ բարձրացաւ: Ան միջին տարիքի շատ գեղեցիկ դիմագծով, պոլսահայ տիկնոց յատուկ գլխարկ մը ուներ գլխին, հագուած էր խիստ ճաշակաւոր զգեստ մը եւ կը մարմնաւորեր տպաւորիչ անձնաւորութիւն մը: Ան մեծ յարգանքով նախ ողջունեց երեց սերունդի մայրերը, որում վերջ ազդեցիկ ձայնով եւ հնչեղ առոգանութեամբ սկսաւ իր բանախօսութեան:

Հիացած մտիկ կ'ընէի զինք, երբ ան, Յայոց Պատմութեան էջերը թերթատած ըլլալով, ունկնդիրներուն ներկայացուց Յայոց թագուհիները, իշխանուհիները եւ ազնուական դասուն պատկանող կիները, որոնք հովանաւորած եին հայ մշակոյթի գլուխ-գործոց հանդիսացող ճարտարապետական կոթողները, գրչագրութեան եւ մանրանկարչական արուեստին նուիրուած մատեանները, տաճարներն ու վանքերը: Ան խօսեցաւ նաեւ 5-րդ դարու Վարդանանց պատերազմի թիկունքին կանգնած Փափկասուն Տիկնանց իրայատուկ ներակատարութեան մասին հայրենիքի, հաւատքի եւ դպրութեան պաշտպանութեան ի խնդիր նման ճակատագրական օրերուն: Անցնելով ներկայ ժամանակներու մայրերուն, ան պատգամեց դաստիարակել իրենց զաւակները հայ արժեքներով, ազգային հայրենասիրական ոգիով եւ արդի ուսման հետամուս ըլլալու հեռահաս ծրագրով:

Տիկին Սեղայի բեմական խօսքը կը յատկանշուէր արեւմտահայերէնի շքեղութեամբ Եւ պերճախօսութեամբ Բանախօսութեան աւարտին հանդիսականները խելայեղ ծափերով արտայայտեցին իրենց գնահատանքը: Այդ օրէն Վճռեցի Ներկայ գտնուիլ Տիկին Սեղայի բոլոր հրապարակային ելոյթներուն: 50-ական Եւ 60-ական թուականներուն աև յաճախ բեմերու վրայ Եր գրական, մշակութային Եւ ազգային տօնակատարութիւններու հանդիսութեանց ընթացքին: Ան լիբանանահայ զաղութի միակ գրագիտուիին Եր Եւ խմբագրապետուիին՝ հայ կնոջական միակ թերթին՝ «Երիտասարդ Յայուիի»-ին:

Ներկայ եղած եմ Սեզայի՝ Յայոց ցեղասպանութեան նուիրուած Ապրիլ 24-ի առթիւ իր բոցաշունչ բանախօսութիւններուն, Կարդանանց պատերազմի նուիրուած տօնակատարութիւններու առիթով ունեցած հայրենասիրական ելոյթներուն, ապրոյ եւ մահացած գրագետներու յոթելեաններուն, որոնցմէ կը յիշեմ յատկապէս Մուշեղ Խշանի մեծարման հանդիսութիւնը ԵՌԻՆԵՍՔՕ-ի շքերսահին մէջ, բանաստեղծին ներկայութեամբ։ Բանախօսած է նաեւ ազգային այլ տօներու եւ յոթելեական տարեդարձներու առիթով, ինչպէս՝ գիրերու գիւտի, Յայատանի անկախութեան, Կարդանանց պատերազմի 1500-ամեակի տօնակատարութեան։ Յայ կեանքին մէջ գործող կազմակերպութիւններու՝ Հ.Բ.Ը.Ս.ի, Թեքեան Մշակութային Միութեան, Յամազգայինի, Լ.Օ.Խ.-ի, Դպրոցասեր Տիկնանց Միութեան եւ այլ գործուն կառոյցներու տարդարձներուն առիթով եղած հանդիսութիւններուն միշտ հրաւիրուած է որպէս բանախօս։ Սեզա իր հրապարախօսութեամբ դարձաւ լիբանանահայ բեմական խօսքի փառուն ներկայագործածներու մին։

Տիկին Սեղան լաւապէս ճանչնալու համար հարկ էր հետեւի «Երիտասարդ Յայուիի» ամսաթերթի բովանդակութեան: Ըսթեցումներու միջոցաւ կը հաղորդուի Սեղայի յառաջադէմ գաղափարներուն յատկապէս կնոշական խնդիրներու ընսարկման ծիրեն ներս: Ան կը շանարիայ կիսը արթևցնել իր թմբիրեն՝ քայլ պահելու համար զարգացող նոր դարաշրջանի ընկերային, տնտեսական, գիտական յառաջդիմութիւններուն հետ: Յամողուած ըլլալով հանդերձ, որ կնոց տեղը ընտանիքն ներս է որպէս տանտիրուիի եւ դաստիարակ մայր, սակայն ան միեւնոյն ատեն կը քաջալերէր կնոց ասպարեզի տիրացումը եւ մասնագիտութեան մէջ խորացումը: Ան կ'ուզէր տեսների հայ կիսը ազգային կարեւոր պաշտօններու վրայ, որպէս զի ան իր մասնակցութիւնը բերէր ազգի գալակերուունեաի լեռներ սահմանակի ճեղերու:

հեար Վերելք սլացսաս օդգերու։
«Երիտասարդ Հայուհի»-ն, բացի կնոջական հարցերու նույիրուած առաջնորդող յօդուածներէ, կը բովանդակեր լուրջ գրական, կրթական, արուեստագիտական եւ մշակութային յօդուածներ։ Աշխատակիցները անուանի դեմքեր եին, ինչպէս՝ Բիւզանդ Եղիայեան, Անդրանիկ Ծառուկեան, Կահե Կահեան, Միհրան Տամատեան, Ներսէս Զիւփելեան, Վարդան Գերոգեան եւ այլք։ Ամուսնին Տոքթեան Զիւփելեանի քաջալերանքով եւ Նիւթական Նեցուկով թերթը հրատարակուեցաւ մինչեւ 1968 թուականը։

1965 թուականին ամուսինին մահը ջլատեց Սեզայի կողովն ու կամքը: Ան կոչ ըրաւ հայ կիներուն 1965 թուականին օժանդակելու իրեն: «Մինակ եմ, ո՞ւր եք, հայուհիներ»: Այս կոչը արձագանգ գտաւ խումբ մը ուսեալ տիկիններուն մօտ, որոնք մէկտեղուեցան տիկին Սեզայի շուրջ անոնք էին՝ Արսինէ Դարեան, Ազատուիի Սիմոնեան, Աստղիկ Գոճայեան, Ժանեթ Քասունի, Սեսիլ Ջէշիշեան եւ Մարի Դարբինեան Քրիսեան: Ակսանը ունենալ մեր հերթական ժողովները ու մասնակցիլ թերթի հրատարակութեան աշխատավայրերուն: Բոլորս ալ լծուեցանք յօդուածագրութեան մեր հետաքրքրութիւններուն ծիրէն ներս: Նոր շունչը ու կենդանութիւն ստեղծուեցաւ թերթին շուրջ: Մեր մօտիկ կապերը տիկին Սեզայի հետ առիթ ընծայեցին աւելի մօտէն ճանչնալու գինք: Ան դժուարահաճ խմբագիրն էր եւ լեզուական մասրակրկիտ սրբագրութիւններով կը հրատարակէր թերթին տրուած բոլոր յօդուածները: Ժամաթական մեր ժողովներուն ընթացքին Սեզա կ'արտայայտուէր ազգային կեանքին մեջ առկայ խնդիրներուն բուռն քննադատութիւններով եւ իր լուծումները կ'առաջարկէր: Ան միշտ դժգոհ էր հասրային կեանքին մեջ բոյն դրած բացասական բարքերէն: Կը պահարակէր աթոռներու կառչած դեկավարները, երիտասարդ սերունդը ազգային դեկավարութենեն դրւս պահող առաջնորդները, կիներու հայ կեանքըն ներս պաշտօններ ստանձնելու լուսամիտ գաղափարին հակառակող անհատները: Իր քննադատական նշդրակին զոհ կը դառնային կրթական կեանքին մեջ յամեցող հնամենին բարքերու շարունակականութիւնը, հոգաբարձուներու հնամաշ եւ ժամանակավորեական որոշումները: Այս բոլոր պոռթկումները տեղ կը գտնէին նաեւ իր թերթին, յատկապէս «Արձագանգ» բաժնին մէջ: Ընթերցողները անհամբեր կը սպասին, թէ Սեզան ի՞նչ ուներ ըստիք օրուան իրադարձութիւններուն մասին:

«Երիտասարդ Յայուհի»-ի շուրջ համախմբուած տիկինները հաւատքով եւ համոզումով լեցուած 1965-1967 տարիներու ընթացքին ըրին իրենց լաւագոյնը ճոխացնելու թերթին բովանդակութիւնը եւ աշակեցնու տիկին Սեղայի հմբագրական աշխատանքներուն։ Անոնք համալսարանաւարտ հայուհիներ էին ու անոնց մեջ կային գրական շնորհըներ ունեցող եւ մամուլի աշխատակցութեան փորձով օժոուած տիկիններ։ Իրենց համար անակնկալ մը եղաւ թերթի վերջին հմբագրականին հրատարակութիւնը՝ «Անաք Բարեաւ» խորագրով։ Սեզա Կ'ափսոսար, որ իր շուրջ համախմբուած տիկիններէն ունեւ մեկը քաջութիւնը չեր ունեցած ըսելու, որ ինք կարող է շարունակելու թերթի աշխատանքները որպես իմբագիր։ Ան իր ցաւը Կ'արտայայտեր, թէ «Երիտասարդ Յայուհի»ն պիտի դադրեր հրատարակուելէ հակառակ իր կամքին։ Կրևայ ըլլալ որ տիկիններէն մեկը առանձինն չեր կրնար թերթի ամբողջ պատասխանատուութիւնը վերցնել իր վրայ, սակայն անոնք հաւաքաբար ունեին կարողութիւնը յաջողցնելու նման նախաձեռնութիւն մը։ Անոնք անկասկած պէտք ունեին քաջալերանքի։ Այս պայմաններու տակ տիկին Սեզա ընդունեց 1969 թուականին թերթի արտօնագիրը յանձնելու խումբ մը յանդուգն Երիտասարդներու, հմբագրութեամբ Յայր Անդրանիկ Վարդապետ Կռանեանի, «Երիտասարդ Յայ» անուանումով։ Չորս տարուան կեանք ունեցող այս հրատարակութիւնը փորձ մըն էր յեղաշրջելու աւանդական ըմբռումները լիբանանահայ գաղութին եւ իր յեղափոխական շունչով ցնցում յառաջացնելու հայ կեանքեւներս։ Խմբագիրները 1973-ին Սեզայի մահուան առիթով իրենց խօսքին մեջ թեւել խոստովանեցան, թէ իրենց որդեգրած ուղին այլ բան չեր եթէ ոչ կրկնութիւնը եւ շարունակութիւնը Սեզայի ջատագոված սկզբունքներուն, որոնք այնքան աժմեական էին, առողջ եւ արմատական։ 1968 թուականեն ի վեր լռած է Սիրան Սեզայի հզօր ծայսը «Երիտասարդ Յայուհի»-ի փակումով, սակայն ներկայի Երիտասարդ բանասերներու ուսումնասիրութիւնները կրնան վերստին կեանքի կոչել այստեղ տեղ գտած Սեղայի փայլուն խմբագրականներն ու համարձակ յօդուածները, որոնք կը պահեն իրենց աժմեականութիւնը 21-րդ

դարու մտածողութեան համար:

1967 թուի Դեկտեմբերին «Երիտասարդ Յայուհի»-ի շուրջ համախմբուած տիկիններու կազմակերպութեամբ տեղի ունեցաւ Սեզայի գրական գործունեութեան 40-ամեակին եւ «Երիտասարդ Յայուհի»-ի 15-ամեակին նուիրուած համազգային տարրողութեամբ յորելենական հանդիսութիւնը: Տիկին Սեզա Մասնակից էր հանդիսութեան կազմակերպչական խորհրդակցութիւններուն եւ իր թելադրութեամբ Նշանակուեցան օրուան խօսողները, Սեզայի գրականութեան ներկայացումը գրող, հմբագիր Անդրանիկ Ծառուկեանի կողմէ իսկ «Երիտասարդ Յայուհի»-ի 15 տարիներու վաստակը կազմակերպիչ յանձնահայումբի անդամ Ազատուհի Սիմոնեանի կողմէ:

Լիբանանահայութեան ընտրանին լեցուցած էր Յովա-
կիմեան Մանուկեանի Գալուստ Կիլպէնկեան սրահը:
Ներկայ էին Երեք կուսակցութիւններու, Մշակութային,
քարեսիրական, կրթական, կոնջական, Երիտասարդա-
կան կազմակերպութիւններու Ներկայացուցիչները, հայ
եւ լիբանանեան մամուլի աշխատակիցները: Ներկայ էր
Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութեան միաբան Գարեգին Եպիս-
կոպոս Սարգիսեանը, ապագային Կիլիկիոյ Գարեգին Բ.
Եւ Ամենայն Հայոց Գարեգին Ա. Կաթողիկոս: Կազմակեր-
պիչ տիկինները լծուած էին լուրջ աշխատանքի՝ ապա-
հովելու նաեւ տիկին Սեզային արժանի պարգեւատրում
լիբանանեան պետութենեն որ Մշակոյթի եւ կրթութեան
նախարարութենեն: Յանդիսութեան ընթացքին նախա-
րարը Լիբանանի Արժանեաց շքանշանով պարգեւատրեց
տիկին Սեզան, որ արդար գնահատանքն էր անոր տա-
րիներու յոյժ կարեւոր գրական, հասարակական եւ
լուսապատճենական գործունեութեան:

2023 տարին կը գուգադիպի Սիրան Սեզայի մահուան յիսնամեակին: Բարեբախտութիւն է, որ Սեզայի միակ որդին՝ Վահագն Զհիւփելեանը ու տիկինը՝ արուեստագիտուիի Անի Մանուկեան Զհիւփելեանը ամենայն բժախնդրութեամբ պահպանելով իրենց մօր արխիւները գրական, հրապարագրական եւ մշակութային հարուստ բովանդակութեամբ:

զոյգի մը՝ Մինաս Եւ Նազելի
Գոճայեաններուն, որոնց
հետ բաժնելով իրենց մտա-
հոգութիւնները յանգած են
շատ բարենպաստ լուծում-
ներու: Այս գործակցութե-
նեն յառաջ եկած է Սեզայի
ձեռագրերէն վեր առնուած
երկու յուշագրական վեպ-
երու հրատարակութիւնը
Մինաս Գոճայեանի խմբագ-
րութեամբ «Գիրը Ծննդոց»
(2014) եւ «Խորտակուած
Կեանքեր» (2015) Լու Ան-
ճելը:

Այս երկու գործերը նոր լոյս կը սփռեն Սեզայի հարուստ կենսագրութեան Եւ նախապատերազմեան Պոլսոյ մշակութային, մտաւորական, կրթական Եւ ազգային կեանքի այլազան դրսեւորումներուն վրայ: Անոնց հրատարակութիւնը առաւել հարստացուց Սեզայի ստեղծագործական վաստակը:

Կահագն եւ Ասի Զիւփելեանները, գոհանալով հանդերձ այս զոյգ հրատարակութիւններով, տակաւին կը շարունակէին մտահոգուի իրենց մօր ձեռագրերուն եւ նամականիին ճակատագրով, ի՞նչ ապագայ մը կը սպասէր անոնց օտար ափերու վրայ: Գոճայեաններու հետ իրենց խորհրդակցութիւններէն ծնունդ կ'առնէ գաղափարը Սեզայի ամբողջ արխիվը Յայաստան փոխադրելու: Ողջունելի գաղափար էր այս արդարեւ եւ իսկոյն կը լծուին աշխատանքի՝ բանակցութիւններ վարելով Զարենցի Գրականութեան եւ Արուեստի թանգարանի տնօրէն Կարօ Վարդանեանին հետ: Սեպտեմբեր 2021-ին պատուիրակութեամբ մը կը մեկնին Երեւան ու Զարենցի թանգարանին մէջ տեղի կ'ունենայ արարողակարգ մը տնօրէն Կարօ Վարդանեանի եւ կարգ մը մտաւորական ներու ներկայութեան: Պաշտօնապէս Սեզայի ժառանգութիւնը կը հայրենադարձէ, Երեւոյթ մը որ շատ մեծ ազդեցութիւն պիտի ունենայ հայրենի Երիտասարդ ուսումնասիրողներու եւ բանասերներու գործունեութեան վրայ:

Տարի մը վերջ՝ 2022-ի աշնան, տեր եւ տիկին Զիւկելեանները իրենց պատուիրակութեամբ կրկին կը մեկնին Երեւան, այս անգամ իրենց հետ տանելով «Երիտասարդ Յայուիի»-ի ամբողջական հաւաքածոն, որ կը յանձնեն Ազգային գրադարանին, եւ Սեզայի վաղամեռիկ եղբօր Մատթեոս Չարիֆեանի նամականին, որ տեղ կը գրաւէ իր քրոջ Սեզայի նամակներու կողքին Չարենցի թանգարանին մէջ: Պատմաբան եւ բանասէր Դոկտ. Գեորգ Եազգանեան լծուած է լուրջ աշխատանքի՝ ի մի բերելու Սեզայի նամակները: Մօտ օրէն լոյս կը տեսնէ առաջին հատորը 1000-է աւելի էջերով: Մեծ պիտի ըլլայ արձագանգը այդ հրատարակութիւններուն հայ կեանքին վրայ: Այս եւս կը պարտինք Վահագնի եւ տիկնոց հովանաւորութեան, սրտցաւ հոգածութեան եւ նիւթական օժանդակութեան:

Սիրան Սեզա լիբանանահայ գաղութի յարգուած եւ մեծարուած խմբագիրն էր ու գրագիտուիին: 1940-ական թուկանսերէն մինչեւ 1960-ականսերու վերջաւորութիւնը ան գործեց, խօսեցաւ, գրեց յատկապէս «Երիտասարդ Հայուիի» ամսաթերթի էջերուն ընդմշջն հրապարակելով իր տեսակետերը հայ կեանքը յուզող ազգային, ընկերային, քաղաքական, մշակութային եւ կրթական հարցերու առնչութեամբ: Ան խիզախ մտաւորականի կերպարը կը մարմնաւորէր: Միջին լուծումներու, կրաւորական կեցւածքներու եւ գաղշ հոգեվիճակներու հանդէպ արգահատանք ուներ եւ չէր վարաներ բացարձակ ճշմարտութիւն յայտնաբերելէ, նոյնիսկ հակառակորդներ շահելու գնով: Իր ընսահատութեան Նշորակը կ'իշեցնէր ուր որ ինք հարկաւոր կը նկատէր եւ մարդիկ կը զգուշանային իր հատուհարուածներէն:

Սեզա բազմակողմանիօրէն գարգացած մտաւորական էր նաեւ: Ան խորապէս ծանօթ էր հայ գրականութեան, դպրութեան, մշակոյթին ու պատմութեան, որ անհրաժեշտ գրաւականն էր խմբագրի արժանիքներուն: Այդպիսի ենթահողը ամրակուր եւ հաստատուն դարձուցած էր Սեզայի դատումներն ու արժեւորումները հայ կեանքին վերաբերող որեւէ հարցի շուրջ: Անոր մտահորիզոնը ուներ լայն ընդգրկում նաեւ միշազգային գետնի վրայ: Քաջատեղեակ էր Յիւկոյի, Լամարթինի, Տիւմայի, Կեօթէի, Միւսէի, Տուստոյեվսկիի, Թոլստոյի, Չեխովի, եւ ամերիկեան եւ անգլիական գրականութեան ակնառու դեմքերու ստեղծագործութիւններուն: Յաճախ թարգմանութիւններով եւ ուսումնասիրութիւններով կը հարստանային «Երիտասարդ Յայուիի»-ի թիւերը եւ կ'ապահովէին այն բարձր գրական մակարդակը, որ խմբագրի Սեզա կ'ուզեր պահել ամեն գլուխ:

21-րդ դարուն ապրող հայ գրասեր հասարակութիւնը կարիքը ունի ծանօթանալու Սեզայի թողած գրական եւ հրապարագրական վաստակին: Ողջունելի կը գտնենք իր արխիւներու փոխադրութիւնը հայրենիք, որ կը հանդիսանայ կարեւոր քայլ մը գրագիտուիկի ժառանգութեան տեւականացման եւ յաւերժացման: Կը հաւատանք, որ արդի արհեստագիտութեան ընձեռած թուայնացման բարիքը կրնայ մատչելի դարձնել Սեզայի բոլոր գործուն մատուցումը ընթերցասեր հասարակութեան: Կեանքի կը կոչուին իր պատմուածքները՝ «Մեղաւորուիի» եւ «Պատնէշ» հասորներուն մէջ ամփոփուած, «Յերիաթներու Աշխարհեն» արժեքաւոր հատորը եւ նոյնիսկ վերջերս հրատարակուած յուշագրական երկու գիրքերը «Ծննդոց» եւ «Խորտակուած Կեանքեր» վեպերը: Թուայնացումը կարելիութիւն կը ստեղծէ աշխարհով մէկ տարածելու Սեզայի ստեղծագործութիւնները եւ ծանօթացնելու իր մաստակու առողի ժամանակներուն մէջ ապրող հայ ժողո-

զամանակը պիլու օսամանզամութեա մըշ ապիլու ուայ տոլով փորդի զաւակներուն:

Զապէլ Եսայեանի, Սրբուհի Տիւսարի, Սիափիլի, Յայկանուց Մաքրի, Թեռնիկի եւ այլ պոլսահայ գրագիտուհիներու գործը շարունակող Սիրան Սեզան Մաս կը կազմէ անմահ այդ կին դեմքերու հոյլին: Անոնք միասնաբար կը հանդիսանան փառը ու պարծանքը հայ ժողովուրդին:

ԱՌԱՋ ՓԱԼ ԿԱՐԱՎԱՆ

ԱՌԱՋ ՍԻՆԵ 20 ՏԱՐԵԿԱՆ ԲԱԺԿԻ Ա. ՀԱՆԳՐՈՒԱ
ՈՒՐՈՒԿՈՒԵՅ, ԱՆԳԼԻԱ
ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ ՅԱՂԹԱԿԱՆ

Չափթուան սկիզբը Արժանիքին մարզադաշտերուն վրայ շարունակուեցան Աշխարհի մինչեւ 20 տարեկան տղոց ֆութբոլի բաժակի մրցաշարի մրցումները: Ե. խմբակին մէջ, Ուրուկուեյի հաւաքականը յաղթեց Իրա-

քին: «Տեֆենսոր Սփորթինկ»ի կիսապաշտպան Ապալո՞ 38-րդ, «Տեֆենսոր Սփորթինկ»ի յարձակող Ֆերորափ՝ 48-րդ, Իրաքի բերդապան Յուսէյ Խասսան սխալմամբ՝ 62-րդ Եւ Խալիոյ Բ. դասակարպան «Ճենքվայ»ի պաշտպան Մաթորո՞ 90+2-րդ վայրկեաններուն Նշանակեցին խումբին կոլեգը: Ստորև տեսնել Ա. հանգրուանին արձանագրուած վերջին արդիներները:

- Ե.խմբակ. - Ուրուկուեյ - Իրաք 4-0
- Անգլիա - Թունիզ 1-0
- 2. խմբակ. - Ֆրանսա - Յար. Զորեա 2-1
- Կամպիա - Յունտուրա 2-1

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱԽՈՅԵԱՆՈՒԹԵԱՆ 33-ՐԴ ՀԱՆԳՐՈՒԱ

ՓԻՒՆԻԿ ԵՒ ԱԼԱԾԿԵՐԸ ՅԱՂԹԵՑԻՆ

Չարաքավերջին շարունակուեցան Հայաստանի ֆութբոլի ախոյեանութեան 33-րդ հանգրուանի մրցումները: Այս հանգրուանի ամենահետաքրքրական մրցումին, 4-րդ դիրքը գրաւող «Ալաշկերտ»ը իր դաշտեւ դրւու մրցեցան 6-րդ դիրքը գրաւող Կիմմիի «Շիրակ»ին դէմ ու յաղանակ տարաւ: Խրուաթ պաշտպան Մումէք, 10-րդ վայրկեանին Նշանակեց «Ալաշկերտ»ի կոլը: Խակ 2-րդ դիրքը գրաւող «Փիւնիկ» իր դաշտին վրայ յաղթանակ տարաւ 10-րդ դիրքը գրաւող Գորիսի «Լեռնային Աղքախի» կամամաբ: Նիկերիացի յարձակող Օթուպանծօ 34-րդ Եւ հայթիցի յարձակող Տեղիրէ՞ 90+3-րդ վայրկեաններուն Նշանակեցին «Փիւնիկ»ի կոլեգը: Խակ առաջատար «Ուրարտու»ն միակ կոլով յաղթեց 8-րդ դիրքը գրաւող Երեւանի «ՔՊՄԱ»ին: 18-րդ վայրկեանին, ոռու յարձակող Սապուա Նշանակեց միակ կոլը: Ստորև տեսնել արձանագրուած արդիներները:

- Փիւնիկ - Լեռնային Աղքախի 2-0
- Շիռակ Կիմմի - Ալաշկերտ 0-1
- Վրարատ-Կիմմիա - Կան Զարենցաւան 4-1
- Ուրարտու - ԲԿՄԱ Երեւան 1-0

Դասաւորում. 1)Ուրարտու 79 կէտ 64-21, 2) Փիւնիկ 76 կէտ 69-20, 3)Վրարատ-Կիմմիա 72 կէտ 64-23, 4)Ալաշկերտ 60 կէտ 53-33, 7)Վրարատ 33 կէտ 24-40

Ոմբարկուներ. 1)Լ. Ենորիշչ-Փիւնիկ 16 կոլ, 2)Ե. Օթուպանծօ-Փիւնիկ 16 կոլ, 3)Ո. Էզա-Վրարատ-Կիմմիա 13 կոլ:

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ԱԽՈՅԵԱՆՈՒԹԵԱՆ 36-ՐԴ ՀԱՆԳՐՈՒԱ

ՓՈՐԻ ՍԵՆ ԺԵՐՄԵՆ ՏԻՏՈՆԱԿԻՐ

Չարաքավերջին տեղի ունեցան Ֆրանսայի ֆութբոլի ախոյեանութեան 36-րդ հանգրուանի մրցումները: Այս հանգրուանի մրցումներու ծիրին մէջ, առաջատար «Փարի Սէն Ժերմեն» իր դաշտեւ դրւու մրցեցան 16-րդ դիրքը գրաւող «Օքքեր»ի դէմ ու արձանագրեց իր 27-րդ յաղթանակը

ու անհանելի յարձաւ 2-րդ դիրքը գրաւող «Լանս»ի համար: յարձակող Սպավիթ՝ 6-րդ Եւ 8-րդ վայրկեաններուն Նշանակեց «Փարի Սէն Ժերմենի կոլեգը, սպանացի կիսապաշտպան Ֆաախին Ունիզի Եւ արժանիքներից յարձակող Սեսիի փիյուսացումներուն: 51-րդ վայրկեանին, մալիցի յարձակող Սինայորո Նշանակեց «Օքքեր»ի կոլը, քաջ վերտեցի յարձակող Նունո Միկլի փիյուսացումով: Ստորև տեսնել այս հանգրուանի արձանագրուած արդիներները:

- Օքքեր - Փարի Սէն Ժերմեն 1-2
- Լորիան - Լանս 1-3, - Լիլ - Օլիմփիկ Մարտէ 2-1
- Օլիմփիկ Լիլս - Մինաք 3-1
- Վանքսիո - Ուն 0-5
- Նիս - Թուլուզ 0-0

Դասաւորում. 1)Փարի Սէն Ժերմեն 84 կէտ 86-36, 2) Լանս 78 կէտ 62-28, 3)Մարտէ 73 կէտ 66-37, 4)Մինաք 65 կէտ 69-54

Ոմբարկուներ. 1) Բ. Սպավիթ-Փարի Սէն Ժերմեն 28 կոլ, 2)Ա. Լաքազե-Լիլս 26 կոլ, 3)Ժ. Տյափիստ-Լիլ 22 կոլ:

ԱՅՍՈՐՈՒԱՆ ՄՐՑՈՒՄՆԵՐՈՒ ՅԱՅՏԱԳԻՐ

ԱՌԱՋ ՍԻՆԵ 20 ՏԱՐԵԿԱՆ ԲԱԺԿԻ 2-ՐԴ ՀԱՆԳՐՈՒԱ

21:00 Սենեկալ (4) - Իսրայէլ (3)

21:00 Իտալիա (1) - Նիկորիա (2)

00:00 ճափու (2) - Գուլմայիա (1)

00:00 Պրազիլ (3) - Տումինիշեան Յանը. (4)

ԱՐԱՋ. ԱԿՈՒՄԵՐՄԵՐՈՒ ԲԱԺԿԻ 2-ՐԴ ՀԱՆԳՐ. ԴԱՐՁ

19:45 Ալ Ուահու Ապու Շաայի (28) - Ֆլու Ռապապ (27)

ԶՈՓՈՒ ԼԻՊԵՐԱՍՈՐՄԵՒ ԽԱՄ. 4-ՐԴ ՀԱՆԳՐՈՒԱ

01:00 Սերո Փոլթենի (4) - Փալմերուա (2)

01:00 Լիվուփուլ (4) - Ինտիիւնտիինքն Տէ Վայ (2)

01:00 Փարուսաթ (3) - Օյիմփիիա (2)

03:00 Տէփ. Փերեյրա (2) - Պուռա Ժունիոր (2)

03:30 Նիւպիւնս (4) - Ֆլամենկո (2)

03:30 Արեւելիսուն Ժունիոր (1) - Որինիսթիան (3)

05:00 Մելկար (4) - Արեթերո Նապինսաւ (1)

ԶՈՓՈՒ ՄԻՒՏՄԵՐԻՄԱՅԻ ԽԱՄ. 4-ՐԴ ՀԱՆԳՐՈՒԱ

01:00 Ֆորթալեզա (1) - Սալ Լորենզո (2)

03:00 Թիվիւս (2) - Տէփորթես Թոյիմ (3)

03:00 Օտարու Իրավիան (2) - Սանեռու (3)

05:00 Պլումինս (4) - Նիկլ Օլտ Պոյզ (1)

ԱՆԳԼԻՅԱ ԱԽՈՅԵԱՆՈՒԹԵԱՆ 32-ՐԴ ՀԱՆԳՐՈՒԱ

22:00 Պրայթելեզա (1) - Սալ Լորենզո (2)

ՊԱՍԵԹԵՊՈՒՆԻ ԼԻԲԱՍԱՆԻ ԱԿԱՐ. 2-ՐԴ ՄՐՑՈՒ

21:45 Ռիասի Պէյրուր (4) - Տինամօ Պէյրուր (2)

ԹԵՇԵՍԻ ԺԸՆԵՐԻ ՄՐՑԱՅ. 1/8-ՐԴ ԱԿԱՐ.

10:00-Էն սկանա, «beinsports» կայանեն

ՀԵՇԵԱՐԾԱՐ

13:50 GIRO D'ITALIA շրջավազք, «eurosport» կայ.

ԾԱՐԱՍԱՐՏ ԵՒՐՈՎԱՅԻ ԱԽՈՅԵԱՆՈՒԹԵԱՆ 4 ՈՒԿԻ, 4 ԱՐԾԱՌ ԵՒ 5 ՊՐՈՆՉ

Հայաստանի մայրաքաղաք Երեւանի մէջ աւարտեցան ծանրամարտի Եւրոպայի ախոյեանութեան մրցումները: Հայաստանի հաւաքականը արձանագրեց հետեւեալ արդիներները:

Կիմերու 87 քլ. դասակարգին մէջ, Յոհիսիմէն խուրչուտեան արձանագրեց պոկում՝ 107 քլ. Եւ հրում՝ 120 քլ. Եւ երկամարտի 227 քլ. արդիւսով գրաւեց 3-րդ դիրքը Եւ շահեցաւ արդար մետալը: Հայաստանի երկրորդ ներկայացուցիչ Սարկամարտի անարտիկան արձանագրեց պոկում՝ 85 քլ. Եւ հրում՝ 111 քլ. Եւ երկամարտի 196 քլ. արդիւսով գրաւեց 7-րդ դիրքը:

Տղոց 109+ քլ. դասակարգին մէջ, Վարազդատ Լալայեան արձանագրեց պոկում՝ 212 քլ. Եւ հրում՝ 250 քլ. Եւ երկամարտի 462 քլ. արդիւսով գրաւեց 2-րդ դիրքը Եւ շահեցաւ արձար մետալը: Հայաստանի երկրորդ ներկայացուցիչ Սիմոն Մարտիրոսեան արձանագրեց պոկում՝ 195 քլ. Եւ հրում՝ 245 քլ. Եւ երկամարտի 440 քլ. արդիւսով գրաւեց 3-րդ դիրքը ու շահեցաւ պրոնզ մետալը: Տիտղոսը պահեց Վաղարշ Աղազիկ Լաշա Տալիախանչէ, որ երկամարտին արձանագրեց 474 քլ. արդիւսով:

Այսահոսով, Հայաստանի հաւաքականը շահեցաւ 4 ունէ, 4 արձար եւ 5 պրոնչ մետալներու ու գրաւեց դասաւորման առաջին դիրքը: Ունմանիա գրաւեց երկրորդ դիրքը 3 ունէ, մէկ արձար եւ մէկ պրոնչ մետալներով: Խակ Վրաստան գրաւեց 3-րդ դիրքը 2 ունէ Եւ 4 արձար մետալներով:

ՊԱՍԵԹԵՊՈՒ ԵՆ. ՊԻ. ԷՅ. Հ Ը. ԱԿԱՐ. 4-ՐԴ ՄՐՑՈՒ

ԱԿԵՔ ՀԱՍԱՄ ԱԽՐԱԿԱՆ

Չարաքավերջին տեղի ունեցան Ֆրանսայի ֆութբոլի ախոյեանութեան 36-րդ հանգրուանի մրցումները: Այս հանգրուանի մրցումներու ծիրին մէջ, առաջատար «Փարի Սէն Ժերմեն» իր դաշտեւ դրւու մրցեցան 16-րդ դիրքը գրաւող «Օքքեր»ի դէմ ու արձանագրեց իր 27-րդ յաղթանակը

Պրեմիերան շրջանի առաջատական արձանագրեց պոկում՝ 128-102

«Դիթ» յարաջ անցաւ 3-0 մրցումներու հաշիուով: Կը յաղթէ չորս